

Тетяна Григорівна Мамедова – студентка III курсу Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий керівник: **Цвітана Сергіївна Баранова** – викладач кафедри юридичних дисциплін Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ

УКРАЇНА ПРОТИ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Основний закон нашої держави у статті 3 передбачає: «Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави» (1).

На сьогодні тисячі людей терплять насильство через те, що елементарно не знають своїх прав, а значна частина з них просто продовжує й наділі боятися свого кривдника. На жаль, це не текст з якогось трилера, а гірка правда, яка існує в нашій державі. Щоденно в Україні фіксують близько 350 таких фактів, а близько 60% жінок страждають від домашнього насильства постійно, продовжуючи покривати кривдника.

Намагаючись вирішити цю проблему, у грудні 2017 року Верховна Рада України ухвалила Закон «Про запобігання та протидію домашньому насильству», в якому запропоновано новий підхід до боротьби з цим негативним явищем у суспільстві. Відповідно до ст. 1 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» домашнім насильством визнаються діяння (дії або бездіяльність) фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, або між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають (проживали) однією сім'єю, але не перебувають (не перебували) у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того, чи проживає (проживала) особа, яка вчинила домашнє насильство, у тому самому місці, що й постраждала особа, а також погрози вчинення таких діянь (2).

Насильство щодо жінок і дівчат є однією з найбільш поширених форм насильства. Воно трапляється під час збройного конфлікту, але також представлене щоденними проявами насильства. Це глобальна пандемія, яка зачіпає всі країни, всі громади, всі релігії, віри й етнічні групи (3).

Запобігання та боротьба з насильством щодо жінок і дівчат є передумовою для об'єктивного і сталого розвитку, а також важливим завданням, яке потребує негайного вирішення.

Насильство щодо жінок і дівчат не можна вважати простим порушенням прав людини жінок (їхньої фізичної і тілесної цілісності), тому що це має прямий вплив на все суспільство. Окремий випадок жорстокого поводження в сім'ї (випадок домашнього насильства) – це не просто страждання окремої особи, це свідчить про те, що є сім'ї, для яких насильство й загроза насильства – нормальні явища, а від цього страждають жінки, діти, члени сім'ї похилого віку, особи з обмеженими можливостями та ін.

Після прийняття закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» для захисту жертв від домашнього насильства був створений підрозділ «ПОЛІНА». Цей проєкт стартував з 17 вересня 2019 р. та працює у 27 містах України. До складу мобільних груп входять працівники превенції – це дільничні офіцери поліції, працівники ювенальної превенції, слідство карного розшуку та віддалено – екіпаж патрульної поліції. З початку роботи мобільних груп пілотного проєкту «ПОЛІНА» здійснено більше 3,3 тисячі виїздів за повідомленнями про факти насильства в сім'ї (4).

Європейський суд з прав людини у рішенні «Опуз проти Туреччини» також зазначив, що насильство в сім'ї не є приватною чи сімейною справою, а є проблемою, яка зачіпає суспільні інтереси, що в свою чергу вимагає ефективних дій з боку держави. Недостатньо мати закони щодо протидії домашньому насильству, більш важливим є наявність ефективних механізмів їхньої реалізації. Держава має виявляти належну турботу з метою захисту осіб, які перебувають під її юрисдикцією, від катувань, нелюдського та такого, що принижує честь та гідність, поводження (5).

Слід зазначити, що Україна зробила немало у цій нелегкій боротьбі, але зупинитись на цьому ми не маємо, адже це проблема, яка потребуватиме постійного контролю. Тому, для подальшого усунення основних причин цих проблем необхідні подальші узгоджені заходи та міжвідомчі партнерства. Відповідь на домашнє насильство повинна бути скерована на потреби і захист прав жертв. Міжвідомча співпраця має ключове значення для ефективного попередження домашнього насильства.

Література

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19>.

3. ЄДПЛ «Боротьба з насильством щодо жінок і дівчат: Тези семестру I, липень – грудень 2014 року». URL : www.eidhr.eu.
4. Про схвалення Концепції Державної соціальної програми запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на період до 2023 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 10.10.2018 р № 728-р. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/728-2018-%D1%80>.
5. Опуз проти Туреччини: Рішення Європейського суду з прав людини від 09.06.2009 р. (Заява № 33401/02). URL : <http://hudoc.echr.coe.int/>.

*Дар'я Сергіївна Мірошник – студентка III курсу Сумської філії
Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий керівник: Людмила Михайлівна Соловійова – старший
викладач кафедри юридичних дисциплін Сумської філії Харківського
національного університету внутрішніх справ*

ПОКАЗАННЯ З ЧУЖИХ СЛІВ ЯК ДОКАЗ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

У теорії і практиці кримінального процесу тема доказування є однією з найважливіших. Це пояснюється тим, що під час кримінального судочинства розглядаються справи, які вирішують долю людини. І від того, наскільки точно, повно буде досліджено всі матеріали кримінального провадження, від того, чи буде додержано вимоги закону, залежатиме правильність рішення суду. Це має дуже важливе значення, оскільки основним завданням кримінального судочинства є дотримання всіх вимог закону для того, щоб кожен, хто скоїв злочин, був притягнутий до відповідальності і жоден невинуватий не був покараним.

Суттєвий внесок у розробку теорії кримінально-процесуальних доказів і показань внесли теоретики: В. Д. Арсеньєв, М. І. Бажанов, Р. С. Белкін, В. Я. Дорохов, Ю. М. Грошевой, Ц. М. Каз, І. М. Карнеєва, А. М. Ларін, П. А. Лупинська, Г. М. Міньковський, І. Л. Петрухін, А. Р. Ратинов (1).

Одним із таких джерел доказів у кримінальному судочинстві є показання з чужих слів. Відповідно до статті 97 КПК показаннями з чужих слів є висловлювання щодо певного факту, яке здійснене в усній, письмовій або в іншій формі й ґрунтується на поясненні іншої особи. Пропонована новела може бути істотною перепорою для встановлення істини в справі, оскільки особа, яка даватиме показання з чужих слів, не може нести відповідальність за їх неправдивість. А використання чуток, якими за своєю суттю можуть бути показання з чужих слів, є неприпустимим при розслідуванні злочинів, оскільки обвинувачення